

Examining the Impact of Mediation on the Realization of Reintegration Shaming in Occupational Crimes

Rahman sabouhi^{*1}, *Mohamad Ali Hajidehabadi*², *Mohamad Khalil Salehi*³

1. Ph.D Student of Criminology and Criminal Law, Faculty of Law, University of Qom, Qom, Iran.

*. **Corresponding Author:** Email: sabouhi.rahman@yahoo.com

2. Associate professor, Department of Criminology and Criminal Law, Faculty of Law, University of Qom, Iran.

Email: dr_hajidehabadi@yahoo.com

3. Assistant Professor, Department of Criminology and Criminal Law, Faculty of Law, University of Qom, Qom, Iran.

Email: mohamad.salehy@gmail.com

S. D. I. L.
The S.D. Institute of Law
Research & Study

Publisher:

Shahr-e- Danesh
Research And Study
Institute of Law

Article Type:

Original Research

DOI:

10.22034/JCLC.2023.406563.1879

Received:

17 July 2023

Accepted:

27 August 2023

Published:

5 March 2024

ABSTRACT

The purpose of this research is to investigate the effect of mediation in the realization of reintegration shame in union violations under the jurisdiction of the government penal organization. The method of this research is an experimental type with a control group. The sample of the study includes 52 union offenders with high-selling and fraud violations in two groups, the witness and the control group, after completing the investigation or process through a questionnaire that contains 47 items in six dependent variables, namely shame, acceptability and stigmatization, belonging and togetherness. Continuity, criminal associates, adherence to moral values, expectation of shame and pressure analysis were evaluated and measured, and then the data were analyzed using SPSS and

Copyright & Creative Commons:

© The Author(s). 2021 Open Access. This article is licensed under a Creative Commons Attribution Non-Commercial License 4.0, which permits use, distribution and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited. To view a copy of this licence, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>.

Excell software and descriptive statistical tests and one-way multivariate covariance analysis. And then the data were analyzed using SPSS and Excell software and descriptive statistical tests and one-way multivariate covariance analysis.

The results of the one-way multivariate covariance analysis showed that there is a significant difference between the average scores of the test group and the control group at the confidence level of 0.95 ($p < 0.05$).

Keywords: Reintegration shaming, Mediation, Occupational Malfeasance, fraud ,extortion.

Excerpted from the Ph.D. thesis entitled " Investigating Reintegrative Shame in the Criminal Policy of Islam and Iran with an Emphasis on Guilds Crimes", Faculty of Law, University of Qom, Qom, Iran.

Funding: The author(s) received no financial support (funding, grants, and sponsorship) for the research, authorship, and/or publication of this article.

Acknowledgements: The authors would like to thank Director General of Isfahan Province Government Penitentiary Dr. Mokhtari for their Cooperation in Preparing and Writing this research.

Author Contributions:

Rahman Sabouhi: Conceptualization, Methodology, Software, Validation, Formal analysis, Investigation, Resources, Writing - Original Draft, Writing - Review & Editing, Visualization.

Mohamad Ali Hajidehabadi: Conceptualization, Methodology, Validation, Formal analysis, Investigation, Data Curation, Writing - Review & Editing, Visualization, Supervision, Project administration.

Mohamad Khalil Salehi: Conceptualization, Methodology, Validation, Formal analysis, Investigation, Data Curation, Writing - Review & Editing, Visualization, Supervision, Project administration.

Competing interests: The authors declare that they have no competing interests.

Citation:

Sabouhi, Rahman, Mohamad Ali Hajidehabadi & Mohamad Khalil Salehi. "Examining the Impact of Mediation on the Realization of Reintegration Shaming in Occupational Crimes" *Journal of Criminal Law and Criminology* 11, no. 22 (March 5, 2024): 135-158.

Extended Abstract

Purpose: The purpose of this research is to investigate the effect of mediation in realizing the shaming reintegration in guild violations under the jurisdiction of the tazirat organization.

The theory of shaming reintegration is one of the new criminological theories developed by the Australian criminologist John Braithwaite.

This theory states that the criminal not only stayed away from the local community and the wider society around him, but by resorting to methods such as accepting the mistake and trying to make up for it, a suitable platform should be provided for him to return to the conditions before the crime.

In this theory, shaming reintegration is compared to rejecting shame, and the main difference between the two is that, firstly, in shaming reintegration time period of shame is short and limited and ends with forgiveness and forgiveness of the criminal, and secondly, by avoiding the rejection of the criminal's character in The period of shame is an attempt to maintain the social ties, friendship and respect of the offender with the society.

Braithwaite believes that genealogical research (ethnography) is the best way to evaluate the theory of reductive shame. which must necessarily be accompanied by survey research and field work, because the purpose of the reductive shame theory is to examine the impact of macro variables such as urbanization and socialization on criminal activity, social acceptance, participation in criminal subcultures, etc. Braithwaite considers the practical application of his theory to be restorative justice, which is one of the restorative justice approaches of mediation.

Mediation is one of the criminal policy models of the state-democratic (democratic) society, which is adopted with the aim of delegating part of the response to the criminal phenomenon to the civil society and is based on a restorative process and result, therefore the most important condition for its realization is the optionality of the referral. to it Therefore, in this research, according to the pattern of the theory of accepting shame, the research has been carried out in the field and quantitatively of the experimental type with the intervention of mediation.

Research method: The method of this research is an experimental type with a control group.

The test method is the most accurate and at the same time the most complex form of scientific research.

One of the main features of this control method is that the researcher has the ability to determine the cause and effect relationships between the research variables, in other words, the purpose of the experiment is to infer the cause and effect relationships between the phenomenon. are those that have been controlled. In this research, the study sample includes 52 union offenders with high-selling and fraud violations in two groups, the witness and the control, who after the completion of the investigation or process through a questionnaire that contains 47 items in six dependent variables, i.e. shame, acceptance and stigmatization, belonging and interconnectedness, delinquent peers, adherence to moral values, expectation of shame and pressure analysis were evaluated and measured, and then the data were evaluated using SPSS and Excel software and descriptive statistical tests and covariance analysis Univariate multivariate analyzes were performed.

Findings: The results of one-way multivariate covariance analysis showed that there is a significant difference between the average scores of the experimental group and the control group at the confidence level of 0.95 ($p < 0.05$). Also, the findings of the research show that mediation intervention has a significant effect on belonging and solidarity. Since it is $P = 0.003$ and smaller than 0.05, therefore, mediation intervention has a significant effect on belongingness and correlation.

The average scores of belongingness and correlation of the experimental group were higher than the control group, which means that the mediation intervention has a positive and significant effect on belongingness and correlation. In explaining this finding, it can be said that mediation leads to an increase in people's social and family commitment.

Research results: The efficiency of the mediation model in dealing with trade violations in the perpetrators of these violations shows that the design of the implementation of the intervention based on mediation leads to an increase in the amount of shame of the acceptor and as a result, a decrease in the repetition of these crimes.

In explaining the results of this research, it can be said that people who have received the intervention of mediation have more adherence to moral and religious values, which in turn will lead to a reduction in the crime of union violations. Finally, the results showed that the mediation intervention has a significant effect on the pressure analysis, and this means that the people who received the mediation intervention suffer less pressure, which will lead to a reduction in the crime in union violations.

بررسی تأثیر میانجی‌گری در تحقق شرمساری بازپذیرکننده در تخلفات صنفی

رحمان صبوحی*^۱، محمدعلی حاجی ده آبادی^۲، محمد خلیل صالحی^۳

۱. دانشجوی دکترای حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق، دانشگاه قم، قم، ایران؛ قاضی تعزیرات حکومتی استان اصفهان.

* نویسنده مسئول: Email: sabouhi.rahman@yahoo.com

۲. دانشیار، گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق، دانشگاه قم، قم، ایران.

Email: dr_hajidehabadi@yahoo.com

۳. استادیار، گروه جزا و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق، دانشگاه قم، قم، ایران.

Email: mohamad.salehy@gmail.com

چکیده:

هدف: هدف این پژوهش بررسی تأثیر میانجی‌گری در تحقق شرمساری بازپذیرکننده در تخلفات صنفی در صلاحیت سازمان تعزیرات حکومتی است.

روش پژوهش: روش این پژوهش از نوع آزمایشی با گروه گواه است. نمونه مطالعه شامل ۵۲ متخلف صنفی با تخلف‌های گرانفروشی و تقلب در دوگروه گواه و کنترل است که پس از اتمام رسیدگی یا فرایند، از طریق یک پرسشنامه که حاوی ۴۷ گویه است در شش متغیر وابسته یعنی شرمساری، بازپذیری و انگ زنی، تعلق و به هم پیوستگی، همسالان (همالان) بزهکار، پایبندی به ارزش‌های اخلاقی، انتظار شرم و تحلیل فشار مورد ارزیابی و سنجش قرار گرفته و سپس داده‌ها با استفاده از دو نرم افزار اس پی اس اس و اکسل و آزمون‌های آماری توصیفی و تحلیل کوواریانس چند متغیره یک طرفه مورد تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: نتایج حاصل از تحلیل کوواریانس چند متغیره یک طرفه نشان

کپی‌رایت و مجوز دسترسی آزاد:

کپی‌رایت مقاله در مجله پژوهش‌های حقوقی نزد نویسندگان (ها) حفظ می‌شود. کلیه مقالاتی که در مجله پژوهش‌های حقوقی منتشر می‌شوند با دسترسی آزاد هستند. مقالات تحت شرایط مجوز Creative Commons Attribution Non-Commercial License 4.0 منتشر می‌شوند که اجازه استفاده، توزیع و تولید مثل در هر رسانه‌ای را می‌دهد، به شرط آنکه به مقاله استناد شود. جهت اطلاعات بیشتر می‌توانید به صفحه سیاست‌های دسترسی آزاد نشریه مراجعه کنید.

نوع مقاله:

پژوهشی

DOI:

10.22034/IJLC.2023.406563.1879

تاریخ دریافت:

۲۶ تیر ۱۴۰۱

تاریخ پذیرش:

۵ شهریور ۱۴۰۲

تاریخ انتشار:

۱۵ اسفند ۱۴۰۲

داد بین میانگین نمرات گروه آزمایش و گواه در سطح اطمینان ۰/۹۵، تفاوت معناداری وجود دارد ($p > 0.05$). نتایج تحقیق: کارایی الگوی میانجی‌گرانه در رسیدگی به تخلفات صنفی در مرتکبین این تخلفات نشان می‌دهد، که طراحی اجرای مداخله‌های مبتنی بر میانجی‌گری منجر به افزایش میزان شرمساری بازپذیرکننده و در نتیجه کاهش میزان تکرار این جرایم دارد.

کلیدواژه‌ها:

شرمساری بازپذیرکننده، میانجی‌گری، تخلفات صنفی، تقلب، گرانفروشی.

برگرفته از رساله دکتری با عنوان « بررسی شرمساری بازپذیرکننده در سیاست جنایی اسلام و ایران با تأکید بر جرایم صنفی»، دانشکده حقوق، دانشگاه قم، قم، ایران.

حامی مالی:

این مقاله هیچ حامی مالی ندارد.

قدردانی:

بدین وسیله از مدیر کل محترم تعزیرات حکومتی استان اصفهان جناب آقای دکتر مختاری بابت همکاری در تهیه و نگارش این پژوهش سپاسگزاری می‌شود.

مشارکت نویسندگان:

رحمان صبوحی: مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، استفاده از نرم‌افزار، اعتبارسنجی، تحلیل، تحقیق و بررسی، منابع، نظارت بر داده‌ها، نوشتن - بررسی و ویرایش، نوشتن - پیش‌نویس اصلی، تصویرسازی
محمدعلی حاجی ده‌آبادی: مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، اعتبارسنجی، تحلیل، تحقیق و بررسی، نظارت بر داده‌ها، نوشتن - بررسی و ویرایش، تصویرسازی، نظارت، مدیریت پروژه.
محمد خلیل صالحی: مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، اعتبارسنجی، تحلیل، تحقیق و بررسی، نظارت بر داده‌ها، نوشتن - بررسی و ویرایش، تصویرسازی، نظارت، مدیریت پروژه.

تعارض منافع:

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

استناددهی:

صبوحی، رحمان، محمدعلی حاجی ده‌آبادی و محمد خلیل صالحی. «بررسی تأثیر میانجی‌گری در تحقق شرمساری بازپذیرکننده در تخلفات صنفی». مجله پژوهش‌های حقوق جزا و جرم‌شناسی ۱۱، ش. ۲۲ (۱۵ اسفند، ۱۴۰۲): ۱۳۵-۱۵۶.

مقدمه

نظریهٔ بازپذیرکننده شرمساری توسط جرم‌شناس استرالیایی، جان بریث ویت^۱ شکل گرفت و در دسته نظریات جرم‌شناسی جمهوری خواه قرار می‌گیرد.^۲ بریث ویت ادعا می‌کند که قصد دارد تا با ایجاد یک نظریه اخلاقی، بازگشت دوباره فرد به جامعه را هموار سازد.^۳ نظریه شرم بازپذیرکننده، نظریه‌ای است که بر ساختارهای فرهنگی و اجتماعی برای مقابله با جرم تأکید دارد.^۴ این نظریه تلاش می‌کند تا به دو هدف اصلی دست یابد؛ نخست تلفیق یافته‌های جرم‌شناسی به شکلی منسجم‌تر و دوم ارائه یک مبنای عملی برای اصلاح روش‌های عدالت کیفری. جان بریث ویت بیان می‌کند که به دنبال ارائه دلالت‌ها و شیوه‌های جدیدی برای تبیین جرم و ارتباط متغیرهای فرهنگی با جرم است.^۵ از نگاه او واکنش اصلی جامعه در برابر جرم و جنایت، شرمساری است و شرمساری دو شکل دارد؛ شرمساری بازپذیرکننده و شرمساری انگ زنده. در شرمساری بازپذیرکننده، جرم و دخالت مجرم نکوهش می‌شوند، اما به جای جدا کردن دائمی مجرم از جامعه، مجرمان را دوباره در جامعه ادغام می‌کنند. در مقابل انگ زدن به مجرمان یک وضعیت انحرافی دائمی داده و ادغام مجدد را با مشکل روبرو می‌کند. بریث ویت مدعی است در جوامعی همچون ژاپن که دارای وجدان اخلاقی^۶ هستند، ساختارهای فرهنگی و اجتماعی که زیربنای شرمساری باز ادغام‌کننده اجتماعی است، بزه‌کاران بالقوه را از جرم باز می‌دارد. در حالی که تجربه شرمسارشدن و بازپذیری، مجرمان را از جرایم بعدی دلسرد می‌کند و عملکرد شرمسارسازی میزان جرم را کاهش می‌دهد.^۷ برخی پژوهشگران معتقدند نظریه شرم بازپذیرکننده راهی برای اجرای برنامه‌های جامعه محور^۸ به‌عنوان مکملی در سیستم عدالت کیفری است که در نهایت منجر به کاهش هزینه جرم و افزایش رضایتمندی افراد از عدالت کیفری خواهد شد.^۹ این نظریه به دنبال آن است که

1. John Brithwait

۲. وایت، راب و، فیونا هینز، جرم و جرم‌شناسی، ترجمه علی سلیمی (قم: پژوهشکده حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۰)، ۹۷.

3. Watts, Rob. "John Braithwaite and Crime, Shame and Reintegration: Some Reflections on Theory and Criminology", *Journal of Criminology*, 29, 2(1996), 105.

4. Schaible, Lonnie M. & Lorine A. Hughes "Crime, Shame, Reintegration, And Cross- National Homicide: A Partial Test of Reintegrative Shaming Theory", *The Sociological Quarterly*, 52(2011),105.

۵. بریث‌ویت، جان، جرم، شرمساری و بازپذیرندگی، ترجمه رحمان صبحی و همکاران(تهران: انتشارات مجد، ۱۳۹۶)، ۹۷.

6. moral consensus

7. Best, Joel. " Crime, Shame And Reintegration by John Braithwaite Review", *Best Social Forces*, 69, no 1(1990),318.

8. community-based programs

9. Miller, Noah Patrick. "Community Tolerance of Community-Based Reparative Boards in Vermont: A

میان کنترل اجتماعی و جرم از طریق شرمساری فعل مجرمانه، به‌جای شرمساری مجرمین و همچنین بازپذیری دوباره مجرمین و منحرفین از طریق عذرخواهی و ترمیم خسارات وارده ارتباط ایجاد کند.^{۱۰} بنابراین تأکید اصلی این نظریه بر شرمساری و اثری که شرمساری بر بازدارندگی از انحراف و جرم، به ویژه تکرار جرم است.

بریت ویت با انتقاد از سیستم رسمی عدالت کیفری بیان می‌کند مدل دادگاه برای رسیدگی به جرایم مجرمین سبب برچسب خوردن، تحقیر و کوچک شدن مجرمین شده و این موضوع در نهایت به تکرار جرم آنها منجر می‌گردد.^{۱۱} به همین جهت بریت ویت، چهارچوب عملی نظریه خود را رویکرد عدالت ترمیمی قرار می‌دهد. نظریه‌پردازان این حوزه معتقدند برای درآنگه رویکردهای عدالت ترمیمی واجد جنبه‌های بازپذیری اجتماعی باشند می‌بایست مبتنی برسه اصل اساسی باشند: اصل اول آنکه رویکرد عدالت ترمیمی به جبران خسارت بزه‌دیده و درمان بزه‌کار و جامعه کمک کند. اصل دوم این است که قربانیان، مجرمان و جوامع باید فرصت مشارکت فعال در فرایند عدالت را به صورت کامل و فوری داشته باشند. اصل سوم تجدیدنظر نسبت به نقش‌ها و مسئولیت‌های دولت به گونه‌ای است که در ترویج عدالت، دولت مسئول حفظ نظم عادلانه و جامعه برای برقراری صلح باشد.^{۱۲}

بریت ویت به‌عنوان مهمترین نظریه‌پرداز نظریه شرمساری بازپذیرکننده، معتقد است که جرم برخوردار از یک ساختار تک بعدی نیست. به همین دلیل برای تلفیق برخی سنت‌های نظری مهم که بیشتر از جرم‌شناسی جامعه‌شناختی آمریکائی، نظریه کنترل، نظریه خرده‌فرهنگ، نظریات معاشرت ترجیحی و فشار بهره گرفته است؛^{۱۳} از این رو در این نظریه علاوه بر تأکید بر شرمساری و بازپذیری تحت سیطره سه نوع سنت محوری یعنی نظریه یادگیری - معاشرت افتراقی؛ نظریه آنومی - فشار؛ و نظریه کنترل است. از این رو در این پژوهش مبتنی بر نظریه شرمساری بازپذیرکننده، به سنجش متغیرهای مرتبط با این سنت‌های محوری پرداخته شده است.

Closer Look at Community Members Tolerance of Offense Types”, ph.D diss University of Maryland, (2009),1.

10. Braithwaite, John and Toni Makkai. “reintegrative shaming and Compliance with regulatory standards”, *Journal Article published in Criminology*, 32(1994), 140.
11. Braithwaite, John and Stephen Mugford, “Condition of Successful reintegration Ceremonies Dealing with Juvenile Offenders”, *Brit.J. criminal*, 2(1994),143.
12. Hendrix, Gina Marie, a test of reintegrative shaming theory’s concepts of interdependence and expressed shame in restorative justice conferencing, (ph.D diss university of Michigan State, 2004), 8.

۱۳. بریت ویت، پیشین، ۲۸.

۱- مفاهیم و مبانی نظری

نظریه شرمساری بازپذیرکننده مبتنی بر برخی مفاهیم و عناصر برساخته‌ای است که شناخت آنها می‌تواند به درک درستی از این نظریه منتج شود. به همین جهت در ذیل به بررسی مهمترین مفاهیم و عناصر نظریه خواهیم پرداخت.

۱-۱- شرمساری بازپذیرکننده

از دید روانشناسان، شرم احساس منفی پایدار و کلی در رابطه با خود است^{۱۴} و به مثابه عاطفه‌ای است که توسط هر شخص احساس و ابراز می‌شود. در همین راستا شرمساری به‌عنوان یک عمل و یا رفتار تأدیبی یا انضباطی تلقی می‌شود و شرمساری بازپذیرکننده، فرایندی از شرم است که در مقابل شرمساری انگ زنده قرار گرفته و به بازگشت مجرم به جامعه کمک می‌کند. بر اساس تعریف بریث ویت: «شرمساری بازپذیرکننده، شرمساری است که به دنبال تلاش برای ادغام دوباره بزهکار در جامعه مطیع قانون یا شهروندانی قابل احترام از طریق ادای کلمات یا حرکاتی که بر بخشش یا لغو برچسب بزهکارانه فرد به‌عنوان منحرف صورت می‌گیرد».^{۱۵} بر اساس این تعریف شرمساری، به معنای تمام فرایندهای اجتماعی است که بیانگر عدم تأیید یک رفتار به منظور ایجاد پشیمانی یا شرمساری و سرزنش در یک شخص برای احساس شرم از دیگران است.

۱-۲- انگ زنی (برچسب زنی)^{۱۶}

در نظریه شرم بازپذیرکننده توجه به برچسب مجرمانه یکی از کانون‌های نظریه شرم بازپذیرکننده است.^{۱۷} از دیدگاه نظریه شرمساری بازپذیرکننده عامل اصلی تکرار جرم در فرد برچسب مجرمانه است، به گونه‌ای که وقتی شخص با برچسب منحرف انگ می‌خورد، برای وی این گونه تصور می‌شود که دیگران به وی به‌عنوان منحرف واکنش نشان داده و در نتیجه وی منزوی شده و به سوی خرده‌فرهنگ‌هایی جذب می‌شود که از انحراف وی حمایت کرده و در نتیجه هویت منحرف را درونی سازی و حس بی‌عدالتی را تجربه می‌کند و فقدان احترام به او ممکن است او را بیشتر به دنیای تبه‌کاران سوق دهد، به واسطه آنکه

۱۴. کاشانکی، حامد و مرتضی کشمیری، «بررسی نقش شرم و گناه در سلامت روان»، فصلنامه رویش روان‌شناسی، ۱۳۹۸، ۲۰۹.

۱۵. بریث ویت، پیشین، ۱۴۲-۱۴۳.

16. Labeling

17. Akers, Ronald L, "Reintegrative Shaming: A New General Theory of Crime?", *Contemporary Sociology* 19, 5(1990),722.

به سختی موجب دستیابی به یک زندگی به طور مشروع و قانونی می‌شود؛ بنابراین، انحراف به یک سبک زندگی تبدیل می‌شود که تغییر دادن آن سخت است و به‌عنوان یک سبک زندگی قابل دفاع در چهارچوب خرده‌فرهنگ منحرف منطقی و معقول به نظر می‌آید.^{۱۸}

۱-۳- میانجی‌گری و عدالت ترمیمی^{۱۹}

از ابتدای شکل‌گیری نظریه شرمساری بازپذیرکننده، بریث ویت بر صلح و سازش اجتماعی و به‌ویژه عدالت ترمیمی برای حل و فصل جرایم و اختلاف تأکید کرده است؛ به گونه‌ای که می‌توان واضح‌ترین تلاش برای کاهش میزان وقوع جرم در نظریه شرمساری بازپذیرکننده را عدالت ترمیمی دانست و این نظریه بهترین شیوه برای پژوهشگران جهت تبیین تأثیرات عدالت ترمیمی است.^{۲۰} در پژوهشی که توسط شرم و همکارانش در خصوص مکانیسم تأثیرات روانشناختی شرم بازپذیرکننده و عدالت فرابندی در کاهش میزان تکرار جرم راندگی در حالت مستی صورت گرفت، بیان شد که مکانیسم‌ها در طولانی مدت بر کاهش میزان تکرار جرم موثر است.^{۲۱}

عدالت ترمیمی رویکرد جایگزین سیستم عدالت کیفری سنتی است و از طریق رویکردهایی همچون میانجی‌گری کیفری، نشست‌های گروهی - خانوادگی و حلقه‌های ترمیمی است.^{۲۲} نظریه شرم بازپذیرکننده، شاهد و گواهی برای رویکردهای ترمیمی است که در آن به حمایت از مجرمین، تمرکز بر جرم و آثار آن به جای مجرمین می‌پردازد و هدف آن جبران خسارت جرم به جای مجازات مجرمین است.^{۲۳} و میانجی‌گری که مدلی از شیوه اجرای عدالت ترمیمی است خود به دو مدل مستقیم و غیر مستقیم تقسیم می‌شود؛ در میانجی‌گری مستقیم، شخص ثالث بی‌طرفی (میانجی‌گر) به بزه‌دیده و بزه‌کار کمک می‌کند تا با یکدیگر ارتباط برقرار کنند. در این روش بزه‌دیده و بزه‌کار به‌طور مستقیم با یکدیگر دیدار می‌کنند و تمامی فرایندها و نتایج میانجی‌گری به صورت رو در رو انجام می‌شود و در میانجی‌گری غیر مستقیم با حفظ تمامی الگوهای میانجی‌گری مستقیم، ارتباط بزه‌دیده و بزه‌کار به

۱۸. بریث ویت، پیشین، ۴۵.

19. Restorative justice

20. Shapland, J. G Robinson, *Restorative justice in practice* (New York: Roatledge, 2011), 342.

21. Tyler, T. et al , Reintegrative shaming, procedural justice, and recidivism: The engagement of offenders' psychological mechanisms in the Canberra RISE drinking-and-driving experiment, *Law & Society Review*, 41 (2007), 553.

۲۲. صبوچی، رحمان، عدالت ترمیمی در نظام کیفری موضوعه ایران (تهران: انتشارات مجد، ۱۳۹۴)، ۵۴-۷۰.

23. Cullen, Francis T & Pamela Wilcox, *Encyclopedia of criminological theory* (Cincinnati: Sage Publications, 2010), 113.

صورت تلفنی و یا با نامه‌نگاری انجام می‌شود.^{۲۴} میانجی‌گری نوعی از فرایند ترمیمی است که در آن بزه‌دیده و بزه‌کار و در صورت اقتضا، هر یک از افراد یا اعضای دیگر جامعه که جرم بر آنها اثر گذاشته، در حل موضوعات ناشی از آن، به طور مؤثر و به‌طور معمول به کمک یک تسهیل‌گر با یکدیگر مشارکت می‌کنند.^{۲۵} بر اساس ماده ۷ «اعلامیه اصول استفاده از برنامه‌های عدالت ترمیمی در پرونده‌های کیفری»^{۲۶} اصل اختیاری بودن ارجاع به میانجی‌گری یکی از مهمترین اصول میانجی‌گری است که در انجام این پژوهش رعایت شده است و افراد شرکت‌کننده به صورت اختیاری به این فرایند وارد شده‌اند.^{۲۷}

۱-۴- تعزیرات حکومتی و جرم صنفی:

سازمان تعزیرات حکومتی در سال ۱۳۷۳ و به موجب آیین‌نامه سازمان تعزیرات حکومتی (مصوب ۱۳۷۳/۸/۱ هیأت وزیران) تشکیل گردید و رسیدگی به جرایم و تخلفات تعزیری حکومتی در دو بخش صنفی و دولتی به این سازمان محول گردید. رسیدگی به تخلفات صنفی در این سازمان از حیث شکلی به موجب آیین‌نامه مذکور است که در شعب بدوی و تجدیدنظر صورت گرفته و تخلفات آن نیز به موجب قانون نظام صنفی (مصوب ۱۳۸۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی) صورت می‌پذیرد. در قانون نظام صنفی (مصوب ۱۳۸۲ و اصلاحی ۱۳۹۲)، تخلفات صنفی تعریف نشده و تنها در فصل هشتم این قانون به بررسی انواع تخلفات صنفی پرداخته است که شامل تخلفاتی همچون گرانفروشی (ماده ۵۷ ق.ن.ص.)، کم فروشی (ماده ۵۸ ق.ن.ص.) یا ترک فعل همچون عدم درج قیمت (ماده ۶۵ ق.ن.ص.)، عدم اعلام موجودی کالا (تبصره ماده ۶۰ ق.ن.ص.)، عدم رعایت مقررات جاری کشور (ماده ۱۷ ق.ن.ص.) دانست که منوط به دو شرط جرم تلقی می‌گردد؛ نخست مرتکب آن فردی صنفی باشد و دوم آنکه در

۲۴. صبوحی، پیشین، ۵۸-۵۷.

۲۵. نجفی ابرندآبادی، علی حسین و همکاران، «اصلاح ذات البین و نظریه عدالت ترمیمی»، نشریه مدرس علوم انسانی، ۱۷، (۱۳۸۷)، ۵۸.

۲۶ اصل ۷: «... توافقات در فرآیند ترمیمی باید به طور داوطلبانه به دست آید و در برگزیده تعهدهای معقول و مناسب باشد». ۲۷ ذکر این نکته مهم است که سایر اصول عدالت ترمیمی از منظر پژوهشگرانی همچون هوارد زهر، عبارت است از: تمرکز بر صدمه و زیان و نیازهای بعدی بزه‌دیدگان، جوامع محلی و بزه‌کاران، توجه به تعهدات ناشی از ایجاد صدمه و زیان (تعهدات بزه‌کاران و جامعه)؛ استفاده از فرآیندی فراگیر و توأم با همکاری؛ درگیر نمودن و مشارکت دادن کسانی که دارای سهمی در جرم هستند، شامل بزه‌دیدگان، بزه‌کاران، اعضای جامعه محلی؛ و در نهایت تلاش برای اصلاح اموری که بر اثر جرم نظم آنها فروپاشیده است. اصولی بوده است که در این پژوهش به آن توجه شده است.

نک:

Zehr, H. *Changing Lenses a New Focus for Crime and Justice* (Ontario: Herald Press, 1990), 186.

قانون نظام صنفی برای آن رفتار مجازات تعیین شده باشد؛ بنابراین می‌توان گفت: «جرم صنفی رفتاری است که توسط افراد صنفی ارتکاب یافته و می‌بایست تنها در قانون نظام صنفی برای آن مجازات تعیین شده باشد».

۲- پیشنهاد

برخی پژوهش‌های میدانی و آزمایشی صورت پذیرفته به منظور کارامدی عدالت ترمیمی برای اثبات تحقق شرمساری بازپذیرکننده نشان می‌دهد که میانجی‌گری می‌تواند تأثیر معناداری در این زمینه داشته باشد. به طور مثال در پژوهش دیگری که توسط شرم‌من و همکارانش^{۲۸} در خصوص مکانیسم تأثیرات روانشناختی شرم بازپذیرکننده و عدالت‌فرابندی^{۲۹} در کاهش میزان تکرار جرم رانندگی در حالت مستی صورت گرفت بیان شد که مکانیسم‌ها در طولانی مدت بر کاهش میزان تکرار جرم مؤثر است.^{۳۰} بریث ویت در یکی از مهمترین پژوهش‌های خود در خصوص تأثیر شرم بازپذیرکننده در رویکردهای عدالت ترمیمی، به بررسی تأثیر نشست‌های ترمیمی بین مجرمین و بزه‌دیدگان منجر به کاهش چهل درصدی (۴۰٪) آسیب‌های روانی قربانیان در مقایسه با کسانی که در نشست‌ها حضور نداشته‌اند، پرداخته است و همچنین بیان کرد که نشست‌های ترمیمی منجر به کاهش قابل توجهی در حس انتقام و خشونت در بزه‌دیدگان گردیده است.^{۳۱}

در پژوهش دیگری که با استفاده از داده‌هایی از آزمایش عدالت ترمیمی به آزمون مفاهیم به هم پیوستگی و شرمندگی نظریه شرمساری بازپذیرکننده در نشست‌های عدالت ترمیمی پرداخته است؛ نتایج نشان داد که جوانان حاضر در نشست‌های عدالت ترمیمی در مقایسه با گروه کنترل از میزان به هم پیوستگی و بروز شرم بیشتری برخوردارند.^{۳۲} در یکی از مهمترین پژوهش‌هایی که توسط احمد و بریث ویت صورت پذیرفت سه متغیر شرمساری، گذشت و شرم در جرم قلدری^{۳۳} را مورد بررسی قرار داده است. داده‌های بدست آمده از میان ۱۸۷۵ کودک بنگلادشی، نتایج نشان داد که شرمساری بازپذیرکننده و

28. Tyler, T. R., Sherman, L., Strang, H., Barnes, G. C., and Woods, D. (2007).

29. procedural justice

30. Tyler, T. et al, op. cit. 553.

31. Sherman, L. W. "Restorative Justice: The Effects of Face-to-Face Conferencing Following Personal Victim Crimes". Proceedings of the 9th Annual Jerry Lee Crime Prevention Symposium, Washington: (2009), 9-11.

۳۲. حسنی، محمدرضا. «شرمساری بازپذیرکننده و بزهکاری: تحلیل جامعه‌شناختی نظریه شرمساری بازپذیرکننده» بریث ویت «در بستر خانواده» (رساله دکترا، مازندران: دانشگاه مازندران، ۱۳۹۴)، ۲۵.

33. Bullying.

گذشت با کاهش جرم قلدری ارتباط معناداری دارد؛ بر اساس این پژوهش که به مقایسه دو گروه مشابه از متخلفانی می‌پردازد که به طور تصادفی به دو نوع رسیدگی رسمی و میانجی‌گری تقسیم شده و دریافتند که تفاوت معناداری بین دو گروه وجود داشته به گونه‌ای که شرکت کنندگان در میانجی‌گری در مقایسه با حاضرین دادگاه، نمره بالاتری در شرمساری بازپذیرکننده کسب کردند.^{۳۴}

۳- سوالات و فرضیه‌ها:

پرسش اصلی این پژوهش آن است که تأثیر مداخله میانجی‌گرانه در تحقق شرمساری بازپذیرکننده در تخلفات صنفی چیست؟ و بر مبنای ساختار ترکیبی نظریه که مبتنی بر نظریات جرم‌شناسی انتقادی، همنشینی افتراقی و... که بریث ویت در نظریه خود بر آنها تأکید کرده است، پرسش‌های فرعی زیر مطرح می‌گردد:

تأثیر میانجی‌گری در تحقق شرمساری بازپذیرکننده در تخلفات صنفی بر اساس مؤلفه تعلق و همبستگی چیست؟

تأثیر میانجی‌گری در تحقق شرمساری بازپذیرکننده در تخلفات صنفی بر اساس مؤلفه انتظار شرم چیست؟

تأثیر میانجی‌گری در تحقق شرمساری بازپذیرکننده در تخلفات صنفی بر اساس مؤلفه همسالان بزهکار چیست؟

تأثیر میانجی‌گری در تحقق شرمساری بازپذیرکننده در تخلفات صنفی بر اساس مؤلفه ارزش‌های اخلاقی چیست؟

تأثیر میانجی‌گری در تحقق شرمساری بازپذیرکننده در تخلفات صنفی بر اساس مؤلفه فشار چیست؟ فرضیه اصلی این پژوهش آن است که میانجی‌گری بر تحقق شرمساری بازپذیرکننده در تخلفات صنفی تأثیر مثبت و معناداری دارد و فرضیات فرعی پژوهش عبارت اند از:

میانجی‌گری بر انتظار شرم در تخلفات صنفی تأثیر مثبت و معناداری دارد.

میانجی‌گری بر تعلق و هم بستگی در تخلفات صنفی تأثیر مثبت و معناداری دارد.

میانجی‌گری بر همسالان بزهکار در تخلفات صنفی تأثیر منفی و معناداری دارد.

میانجی‌گری بر ارزش‌های اخلاقی در تخلفات صنفی تأثیر مثبت و معناداری دارد.

34. Ahmed, E, et al. "Shame Management Through Reintegration" (Cambridge: Cambridge University Press, 2001), 253-278.

میانجی‌گری بر فشار در تخلفات صنفی تأثیر منفی و معناداری دارد. [این فرضیه‌ها هیچ یک به سؤال ربطی ندارد. سؤال این بود که نقش میانجی‌گری چیست؟ فرضیه اینکه میانجی‌گری نقش دارد. این‌ها منطبق با هم نیستند.]

۴- روش اجرا:

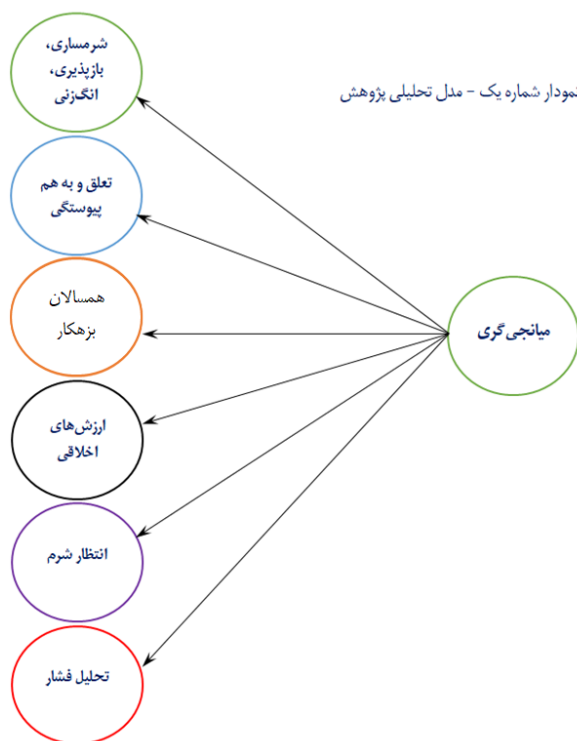
در این تحقیق، نوع پژوهش کاربردی و به روش توصیفی - تحلیلی بر پایه آزمایش از نوع پس‌آزمون با گروه‌گواه است. در این طرح شش متغیر وابسته یعنی: ۱- شرمساری، بازپذیری و انگ زنی ۲- سنجش تعلق و به هم پیوستگی ۳- همسالان بزه‌کار ۴- پایبندی به ارزش‌های اخلاقی ۵- انتظار شرم و ۶- تحلیل فشار ارزیابی و سنجش شد. جامعه آماری شامل کلیه افراد صنفی است که با طرح شکایت از سوی شاکیان در تخلفات صنفی گرانفروشی و تقلب در کسب مواجه شده و با روش نمونه برداری تصادفی نمونه‌ها انتخاب شده است. نمونه‌های مورد بررسی در دو گروه ۲۶ نفره گواه و ۲۶ نفره کنترل تقسیم شده است؛ گروه آزمایشی از طریق مدل میانجی‌گری کیفی با لحاظ شرایط میانجی‌گری همچون داوطلبانه و اختیاری بودن میانجی‌گری برای طرفین^{۳۵} و گروه کنترل به شیوه رسمی رسیدگی در دادگاه (شعبه بدوی) تعزیرات حکومتی در دعوی گرانفروشی و تقلب بوده مورد رسیدگی قرار گرفته است. در هر دو شیوه پس از پایان فرایند و رسیدگی، پرسش‌نامه‌ای مبتنی بر ۴۷ گویه که با بررسی پژوهش‌ها و مقالات داخلی و خارجی، مصاحبه با قضات سازمان تعزیرات و بازرسین اتاق اصناف به دست آمده در فضای نمونه مورد بررسی قرار گرفته است. داده‌های به دست آمده با ضرایب ۱ تا ۵ در برنامه اکسل بررسی شده و از طریق نرم افزار اس پی اس تحلیل شده‌اند. بررسی روایی محتوایی به شکل کمی، از ضریب نسبی روایی محتوا استفاده می‌شود. برای تعیین این ضریب از خبرگان درخواست می‌شود تا هر گویه را بر اساس طیف پنج قسمتی «کاملاً موافقم»، «موافقم»، «بی‌نظرم» و «کاملاً مخالفم» و «مخالفم» بررسی نمایند. سپس پاسخ‌ها مطابق فرمول ۱ محاسبه می‌گردد.

$$CVR = \frac{n_E - \frac{N}{2}}{\frac{N}{2}} \quad \text{فرمول ۱}$$

در این رابطه تعداد متخصصانی که به‌گزینه «موافق» پاسخ داده‌اند و N تعداد کل متخصصان است. مقدار روایی محتوایی کل $0/85$ محاسبه گردید و پایایی پرسش‌نامه ۴۷ سؤالی از الفای کرونباخ^{۳۶} به مقدار آلفا $0/782$ است.

۵- مدل تحلیلی پژوهش:

در این پژوهش تأثیر متغیر مستقل مداخله میانجی‌گری بر تحقق شرمساری بازپذیرکننده بررسی می‌شود. به صورتی که متغیر مستقل پژوهش، میانجی‌گری و متغیر وابسته پژوهش تحقق شرمساری بازپذیرکننده می‌باشد. این پژوهش دارای شش متغیر وابسته به صورت ۱- شرمساری، بازپذیری و انگ زنی ۲- سنجش تعلق و به هم پیوستگی ۳- همسالان بزهکار ۴- پابندی به ارزش‌های اخلاقی ۵- انتظار شرم و ۶- تحلیل فشار است. برای کنترل عوامل مربوط به پژوهش نوع تخلفات صنفی شامل تقلب و گرانفروشی به‌عنوان متغیر کوریت در نظر گرفته شد.

36. Cronbach's alph.

۶- یافته‌های پژوهشی:

جدول ۱- میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای الگوی شرمساری بازپذیرکننده در گروه کنترل و آزمایش

متغیر وابسته	گروه	تعداد کل	میانگین	انحراف استاندارد
بازپذیری، شرمساری و انگ زنی	کنترل	۲۶	۲/۹۳	۰/۷۱
	آزمایش	۲۶	۴/۱۷	۰/۱۷
انتظار شرم	کنترل	۲۶	۳/۹۵	۰/۷۸
	آزمایش	۲۶	۴/۴۲	۰/۶۷
تعلق و همبستگی	کنترل	۲۶	۴/۰۳	۰/۵۶
	آزمایش	۲۶	۴/۴۰	۰/۱۸
همسالان بزهکار	کنترل	۲۶	۱/۴۸	۱/۳۵
	آزمایش	۲۶	۰/۲۳	۰/۵۹
تحلیل فشار	کنترل	۲۶	۲/۵۶	۱/۰۰
	آزمایش	۲۶	۱/۷۱	۰/۶۰
ارزش‌های اخلاقی	کنترل	۲۶	۲/۵۳	۰/۴۳
	آزمایش	۲۶	۲/۸۴	۰/۵۱

مندرجات جدول ۱- نشان می‌دهد که میانگین گروه کنترل و آزمایش برای متغیر شرمساری و انگ زنی به ترتیب ۲/۹۳ و ۴/۱۷ می‌باشد. همچنین برای متغیر انتظار شرم میانگین گروه کنترل و آزمایش ۳/۹۵ و ۴/۴۲ می‌باشد. میانگین گروه کنترل و آزمایش برای متغیر تعلق و همبستگی به ترتیب ۴/۰۳ و ۴/۴۰ است. میانگین گروه کنترل و آزمایش برای متغیر همسالان بزهکار به ترتیب ۱/۴۸ و ۰/۲۳ است. میانگین گروه کنترل و آزمایش برای متغیر ارزش‌های اخلاقی به ترتیب ۲/۵۶ و ۱/۷۱ است. میانگین گروه کنترل و آزمایش برای متغیر تحلیل فشار به ترتیب ۲/۵۳ و ۲/۸۴ است.

جدول ۲- تحلیل کوواریانس چندمتغیره

آزمون‌ها	مقدار	آماره F	درجه آزادی فرضیه	درجه آزادی خطا	سطح معنی داری	مجذور اتای سهمی
اثر پیلائی	۰/۶۹۴	۱۳/۲۵۰	۶	۴۴	۰/۰۰۰	۰/۶۹۴
لامبدای ویلکز	۰/۳۰۶	۱۳/۲۵۰	۶	۴۴	۰/۰۰۰	۰/۶۹۴
اثر هاتلینگ	۲/۲۷۰	۱۳/۲۵۰	۶	۴۴	۰/۰۰۰	۰/۶۹۴
بزرگترین ریشه روی	۲/۲۷۰	۱۳/۲۵۰	۶	۴۴	۰/۰۰۰	۰/۶۹۴

در تحلیل کوواریانس چند متغیره، چهار آزمون؛ اثر پیلائی، لامبدای ویلکز، اثر هاتلینگ و بزرگترین ریشه روی بررسی می‌شود. نتایج در جدول ۲، نشان می‌دهد سطح معناداری تمامی آزمون‌های چند

متغیره ۰/۰۰۰ و کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد که نشان می‌دهد حداقل بین یک متغیر وابسته (بازپذیری و شرمساری و انگ زنی، همسالان بزهکار، تعلق و هم بستگی، انتظار شرم، ارزش‌های اخلاقی و تحلیل فشار) در گروه‌های آزمایش و کنترل تفاوت معناداری وجود دارد. چون دو گروه با یکدیگر مقایسه می‌شوند، مقدار آماره F و سطح معناداری تمام آزمون‌ها برابر می‌باشد.

مندرجات جدول ۳، نشان می‌دهد که میانجی‌گری بر متغیرهای وابسته (بازپذیری و شرمساری و انگ زنی، همسالان بزهکار، تعلق و هم بستگی، انتظار شرم، ارزش‌های اخلاقی و تحلیل فشار) تأثیر معنادار دارد.

- فرضیه اول: میانجی‌گری بر بازپذیری، شرمساری و انگ زنی در تخلفات صنفی تأثیر مثبت و معنادار دارد.

مندرجات جدول ۳، نشان می‌دهد که تفاوت میانگین‌های تعدیل شده پس‌آزمون دو گروه آزمایش و کنترل برای متغیر شرمساری، بازپذیری و انگ زنی از نظر آماری در سطح کوچکتر از ۰/۰۵ معنادار است ($P/0.00 = 71F/813$)؛ بنابراین مداخله میانجی‌گری بر شرمساری، بازپذیری و انگ زنی تأثیر دارد. اندازه تأثیر مداخله میانجی‌گری نیز $0.594 = 2$ است؛ یعنی حدود ۶۰ درصد واریانس نمرات کل باقی مانده متأثر از مشاوره مبتنی بر ذهن آگاهی می‌باشد. مقایسه میانگین پس‌آزمون دو گروه قبل و بعد از حذف اثر نوع جرم نیز نشان داد که میانگین نمرات شرمساری، بازپذیری و انگ زنی گروه آزمایش بیشتر از گروه کنترل بوده و پس از تعدیل در گروه آزمایش افزایش یافته است. بنابراین فرضیه اول تأیید می‌شود.

جدول ۳- تحلیل کوواریانس چندمتغیره جهت بررسی معناداری تفاوت میانگین‌های متغیرهای وابسته گروه کنترل

متغیر وابسته	مجموع مجزورات	درجه آزادی	F آماره	معنی داری	مجذور اتا
شرمساری، بازپذیری و انگ زنی	۱۹/۲۱۶	۱	۷۱/۸۱۳	۰/۰۰۰	۰/۵۹۴
انتظار شرم	۲/۳۹۹	۱	۴/۶۵۵	۰/۰۳۶	۰/۰۸۷
تعلق و همبستگی	۱/۷۵۷	۱	۹/۹۴۷	۰/۰۰۳	۰/۱۶۹
همسالان بزهکار	۱۹/۰۸۱	۱	۱۷/۵۰۹	۰/۰۰۰	۰/۲۶۳
ارزش‌های اخلاقی	۱/۴۰۳	۱	۶/۴۱۲	۰/۰۱۵	۰/۱۱۶
تحلیل فشار	۸/۲۸۸	۱	۱۲/۴۲۸	۰/۰۰۱	۰/۲۰۲

- فرضیه دوم: میانجی‌گری بر انتظار شرم در تخلفات صنفی تأثیر مثبت و معناداری دارد. تفاوت میانگین‌های تعدیل شده پس‌آزمون دو گروه آزمایش و کنترل برای متغیر انتظار شرم از نظر آماری در سطح کوچکتر از ۰/۰۵ معنادار است ($F=۴۶/۶۵۵$, $P=۰/۰۳۶$)؛ بنابراین مداخله میانجی‌گری بر انتظار شرم تأثیر مثبت و معنادار دارد. اندازه تأثیر مداخله میانجی‌گری نیز $۲=۰/۰۸۷$ است؛ یعنی حدود ۸/۷ درصد واریانس نمرات کل باقی مانده متأثر از مداخله میانجی‌گری است. مقایسه میانگین پس‌آزمون دو گروه قبل و بعد از حذف اثر نوع جرم نیز نشان داد که میانگین نمرات انتظار شرم گروه آزمایش بیشتر از گروه کنترل بوده و پس از تعدیل در گروه آزمایش افزایش یافته است. در نتیجه این فرضیه تأیید می‌شود.

- فرضیه سوم: میانجی‌گری بر تعلق و همبستگی در تخلفات صنفی تأثیر مثبت و معنادار دارد. برای متغیر تعلق و همبستگی تفاوت میانگین‌های تعدیل شده پس‌آزمون دو گروه آزمایش و کنترل از نظر آماری در سطح کوچکتر از ۰/۰۵ معنادار است ($F=۹۶/۹۴۷$, $P=۰/۰۰۳$)؛ بنابراین مداخله میانجی‌گری بر تعلق و همبستگی تأثیر مثبت و معنادار دارد. اندازه تأثیر مداخله میانجی‌گری نیز $۲=۰/۱۶۹$ است؛ یعنی حدود ۱۷ درصد واریانس نمرات کل باقی مانده متأثر از مداخله میانجی‌گری می‌باشد. مقایسه میانگین پس‌آزمون دو گروه قبل و بعد از حذف اثر نوع جرم نیز نشان داد که میانگین نمرات تعلق و همبستگی گروه آزمایش بیشتر از گروه کنترل بوده و پس از تعدیل در گروه آزمایش افزایش یافته است. که با توجه به موارد گفته شده، فرضیه سوم تأیید می‌شود.

- فرضیه چهارم: میانجی‌گری بر همسالان بزهکار در تخلفات صنفی تأثیر منفی و معناداری دارد. نتایج جدول ۳، نشان دهنده معناداری تفاوت میانگین‌های تعدیل شده پس‌آزمون دو گروه آزمایش و کنترل برای متغیر همسالان بزهکار است، زیرا با توجه به مقادیر F و P از نظر آماری در سطح کوچکتر از ۰/۰۵ معنادار است ($F=۱۷۶/۵۰۹$, $P=۰/۰۰۰$)؛ بنابراین مداخله میانجی‌گری بر همسالان بزهکار تأثیر دارد. اندازه تأثیر مداخله میانجی‌گری نیز $۲=۰/۲۶۳$ است؛ یعنی حدود ۲۶ درصد واریانس نمرات کل باقی مانده متأثر از مداخله میانجی‌گری می‌باشد. مقایسه میانگین پس‌آزمون دو گروه قبل و بعد از حذف اثر نوع جرم نیز نشان داد که میانگین نمرات همسالان بزهکار گروه آزمایش، کمتر از گروه کنترل بوده و پس از تعدیل در گروه آزمایش کاهش یافته است. بنابراین فرضیه چهارم تأیید می‌شود.

- فرضیه پنجم: میانجی‌گری بر رعایت ارزش‌های اخلاقی در تخلفات صنفی تأثیر مثبت و معناداری دارد.

در نهایت، بر اساس نتایج درج شده در جدول ۳، تفاوت میانگین‌های تعدیل شده پس‌آزمون دو گروه آزمایش و کنترل برای متغیر تحلیل فشار از نظر آماری در سطح کوچکتر از ۰/۰۵ معنادار است ($F=۴۱۲/۰۶، P=۰/۰۱۵$)؛ بنابراین مداخله میانجی‌گری بر تحلیل فشار تأثیر دارد. یا اندازه تأثیر مداخله میانجی‌گری نیز $۰/۱۱۶=۲$ است؛ یعنی حدود ۱۲ درصد واریانس نمرات کل باقی مانده متأثر از مداخله میانجی‌گری می‌باشد. مقایسه میانگین پس‌آزمون دو گروه قبل و بعد از حذف اثر نوع جرم در گروه آزمایش افزایش یافته است؛ بنابراین فرضیه ششم نیز تأیید می‌شود.

- فرضیه ششم: میانجی‌گری بر تحلیل فشار در تخلفات صنفی تأثیر منفی و معنادار دارد.

با توجه به نتایج جدول ۳، تفاوت میانگین‌های تعدیل شده پس‌آزمون دو گروه آزمایش و کنترل برای متغیر ارزش‌های اخلاقی از نظر آماری در سطح کوچکتر از ۰/۰۵ معنادار است ($F=۴۲۸/۱۲، P=۰/۰۰۱$)؛ بنابراین مداخله میانجی‌گری بر ارزش‌های اخلاقی تأثیر دارد. اندازه تأثیر مداخله میانجی‌گری نیز $۰/۲۰۲=۲$ است؛ یعنی حدود ۲۰ درصد واریانس نمرات کل باقی مانده متأثر از مداخله میانجی‌گری می‌باشد. مقایسه میانگین پس‌آزمون دو گروه قبل و بعد از حذف اثر نوع جرم نیز نشان داد که میانگین نمرات ارزش‌های اخلاقی گروه آزمایش کمتر از گروه کنترل بوده و پس از تعدیل در گروه آزمایش کاهش یافته است؛ که نشان دهنده تأیید فرضیه پنجم نیز می‌باشد.

نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر، بررسی تأثیر مداخله میانجی‌گرانه در تحقق شرم‌بازپذیرکننده در تخلفات صنفی در صلاحیت تعزیرات حکومتی است. با توجه به نتایج ارائه شده در بخش قبل، مداخله میانجی‌گرانه بر شرمساری و انگ‌زنی تأثیر معنادار دارد. از آنجا که $۰P/۰۰۰ =$ و کوچکتر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین مداخله میانجی‌گری بر شرمساری، بازپذیری و انگ‌زنی تأثیر معنادار دارد. با توجه به اینکه میانگین نمرات شرمساری، بازپذیری و انگ‌زنی گروه آزمایش بیشتر از گروه کنترل بوده بنابراین مداخله میانجی‌گرانه بر شرمساری و انگ‌زنی تأثیر مثبت و معنادار دارد؛ که تأیید فرضیه اول پژوهش را به دنبال دارد. همچنین بر اساس یافته‌های پژوهش، مداخله میانجی‌گرانه بر انتظار شرم تأثیر معنادار دارد. از آنجا که $۰P/۰۳۶ =$ و کوچکتر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین مداخله میانجی‌گری بر شرمساری، بازپذیری و انگ‌زنی تأثیر معنادار دارد. میانگین نمرات انتظار شرم گروه آزمایش بیشتر از گروه کنترل بوده به این معنی که مداخله میانجی‌گرانه بر انتظار شرم تأثیر مثبت و معنادار دارد. که تأیید فرضیه دوم پژوهش را به دنبال دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که میانجی‌گری باعث افزایش شرمساری افراد و در نتیجه کاهش

جرم خواهد شد.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که، مداخله میانجی‌گرانه بر تعلق و همبستگی تأثیر معنادار دارد. از آنجا که $P/0.03 = 0$ و کوچکتر از 0.05 است؛ بنابراین مداخله میانجی‌گری بر تعلق و همبستگی تأثیر معنادار دارد. میانگین نمرات تعلق و همبستگی گروه آزمایش بیشتر از گروه کنترل بوده به این معنی که مداخله میانجی‌گرانه بر تعلق و همبستگی تأثیر مثبت و معنادار دارد. که تأیید فرضیه سوم پژوهش را به دنبال دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که میانجی‌گری منجر به افزایش تعهد اجتماعی و خانوادگی افراد می‌شود.

با توجه به نتایج جدول ۳، مداخله میانجی‌گرانه بر همسالان بزهکار تأثیر معنادار دارد. از آنجا که $P/0.00 = 0$ و کوچکتر از 0.05 است؛ بنابراین مداخله میانجی‌گری بر شرمساری، بازپذیری و انگ زنی تأثیر معنادار دارد. میانگین نمرات همسالان بزهکار گروه آزمایش کمتر از گروه کنترل بوده به این معنی که مداخله میانجی‌گرانه بر همسالان بزهکار تأثیر منفی و معنادار دارد. که تأیید فرضیه چهارم پژوهش را به دنبال دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که مداخله میانجی‌گرانه سبب کاهش تعامل افراد با افراد ضد اجتماع و ضد قانون خواهد شد. همچنین با توجه به نتایج پژوهش، مداخله میانجی‌گرانه بر ارزش‌های اخلاقی تأثیر معنادار دارد. از آنجا که $P/0.15 = 0$ و کوچکتر از 0.05 است؛ بنابراین مداخله میانجی‌گری بر ارزش‌های اخلاقی تأثیر معنادار دارد. میانگین نمرات ارزش‌های اخلاقی گروه آزمایش کمتر از گروه کنترل بوده به این معنی که مداخله میانجی‌گرانه بر ارزش‌های اخلاقی تأثیر مثبت و معنادار دارد. که تأیید فرضیه پنجم پژوهش را به دنبال دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که افرادی که مداخله میانجی‌گری را دریافت کرده‌اند پایبندی بیشتری به ارزش‌های اخلاقی و دینی دارند که این به نوبه خود منجر به کاهش جرم در تخلفات صنفی خواهد شد. در نهایت نتایج نشان داد که، مداخله میانجی‌گرانه بر تحلیل فشار تأثیر معنادار دارد. از آنجا که $P/0.01 = 0$ و کوچکتر از 0.05 است؛ بنابراین مداخله میانجی‌گری بر تحلیل فشار تأثیر معنادار دارد. میانگین نمرات تحلیل فشار گروه آزمایش کمتر از گروه کنترل بوده به این معنی که مداخله میانجی‌گرانه بر تحلیل فشار تأثیر منفی و معنادار دارد. که تأیید فرضیه ششم پژوهش را به دنبال دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که افرادی که مداخله میانجی‌گری را دریافت کرده‌اند، فشار کمتری را متحمل می‌شوند که این خود منجر به کاهش جرم در تخلفات صنفی خواهد شد.

فهرست منابع:

- الف) منابع فارسی
- بریشویت، جان. جرم، شرمساری و بازپذیرندگی. ترجمه رحمان صبوحی و دیگران. تهران: انتشارات مجد، ۱۳۹۶.
 - حسنی، محمدرضا. «شرمساری بازپذیرکننده و بزهکاری: تحلیل جامعه‌شناختی نظریه شرمساری بازپذیرکننده (بریشویت) در بستر خانواده». رساله دکترا، مازندران: دانشگاه مازندران، ۱۳۹۴.
 - صبوحی، رحمان. عدالت ترمیمی در نظام کیفری موضوعه ایران. تهران: انتشارات مجد، ۱۳۹۴.
 - کاشانکی، حامد و مرتضی کشمیری. «بررسی نقش شرم و گناه در سلامت روان»، فصلنامه رویش روان‌شناسی، ۸، ۵ (۱۳۹۸)، ۲۰۵-۲۱۶.
- URL: <http://frooyesh.ir/article-1-236-fa.html>
- نجفی ابرندآبادی، محمدرضا علی حسین، محمدرضا شادمان فر و عبدالعلی توجیهی. «اصلاح ذات‌البین و نظریه عدالت ترمیمی»، نشریه مدرس علوم انسانی، ۱۲، ۵۸ (۱۳۸۷)، ۱۹۳-۲۲۲.
 - وایت، راب و هینز، فیونا. جرم و جرم‌شناسی. ترجمه علی سلیمی، قم: پژوهشکده حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۰.

ب) منابع خارجی

- Akers, Ronald L. "Reintegrative Shaming: A New General Theory of Crime?". *Contemporary Sociology*, 19, 5(1990), 722.
- Ahmed, E, et al. "Shame Management Through Reintegration". Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
- Best, Joel. "Crime, Shame and Reintegration by John Braithwaite Review". *Best Social Forces*, 69, 1(1990), 320-322. <https://doi.org/10.1093/sf/69.1.320>
- Braithwaite, John and Stephen Mugford, "Condition of Successful Reintegration Ceremonies Dealing with Juvenile Offenders", *Brit journal criminal*, 2(1994), 143.
- Braithwaite, John and Toni Makkai. "Reintegrative shaming and Compliance with regulatory standards". *Criminology*, 32, 3(1994), 140. <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.1994.tb01158.x>
- Cullen, Francis T & Pamela Wilcox. *Encyclopedia of criminological theory*. Cincinnati: Sage Publications, 2010, 113.
- Hendrix, Gina Marie. A test of reintegrative shaming theory's concepts of interdependence and expressed shame in restorative justice conferencing. PhD diss university of Michigan State, 2004. available at: <https://d.lib.msu.edu>.
- Jean Bennett, Katherine. A Family Model of Shaming and Delinquency. A Partial Test of Braithwaite's Reintegrative Shaming Theory, PhD of university of Sam Houston, 1996. available at: <https://www.shsu.edu/academics/cj-crim/diss.html>.
- Miller, Noah Patrick. Community Tolerance of Community-Based Reparative Boards

in Vermont: A Closer Look at Community Members Tolerance of Offense Types. PhD diss University of Maryland, 2009.

- Schaible, Lonnie M. & Lorine A. Hughes. "Crime, Shame, Reintegration, And Cross-National Homicide: a Partial Test of Reintegrative Shaming Theory". *The Sociological Quarterly*, 52, 1(2011), 104-131. DOI: 10.1111/j.1533-8525.2010.01193.x

- Shapland, j. G Robinson. *Restorative Justice in Practice*. New York: Roatledge, 2011.

- Sherman, L. W. "Restorative Justice: The Effects of Face-to-Face Conferencing Following Personal Victim Crimes". Proceedings of the 9th Annual Jerry Lee Crime Prevention Symposium, Washington, 2009. available at: <https://www.researchgate.net/publication/246024355>.

- Tyler, T. R. Sherman, L. W. Strang, H. Barnes, G. C. & Woods, D. J. "Reintegrative Shaming, Procedural Justice and Recidivism: The Engagement of Offenders' Psychological Mechanisms in the Canberra RISE Drinking-And-Driving Experiment". *Law & Society Review*, 41, 3(2007), 553-586. <https://doi.org/10.1111/j.1540-5893.2007.00314.x>

- Watts, Rob. "John Braithwaite and Crime, Shame and Reintegration: Some Reflections on Theory and Criminology", *Journal of Criminology*, 29, 2(1996), 121-141. <https://doi.org/10.1177/000486589602900203>

- Zehr, H. *Changing Lenses a New Focus for Crime and Justice*. Ontario: Herald Press, 1990.